

Opetus- ja kasvatustalouden vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano-ohjeet ja käyttösuunnitelma

Opetus- ja kasvatustalouden 17.02.2026
131/02.02.2026

Valmistelijat

opetus- ja kasvatustalouden johtaja Ronnie Djupsund,
varhaiskasvatustalouden johtaja Kai Kytölaakso ja talouspäällikkö
Kim Salo

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt opetus- ja kasvatustalouden talousarvion vuodelle 2026 ja taloussuunnitelman vuoteen 2028 saakka. Lautakunnan tulee hyväksyä vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027–2028 taloussuunnitelman pohjalta käyttösuunnitelma.

Talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen perustuu siihen, että opetus- ja kasvatustalouden osoittaa tavoitteet jaostoilleen, jotka puolestaan yksiköittävät ne. Käytännössä tämä tarkoittaa opetus- ja kasvatustalouden hyväksymien toiminnallisten tavoitteiden operatiivisen toteuttamisen velvoitteen siirtämistä jaostoille kokonaisresursoinnin ohessa.

Jos lautakunta haluaa tarkistaa asetettuja toiminnallisia tavoitteita tai kohdentaa määrärahoja perusteineen uudella tavalla, se on mahdollista tehdä nyt käsiteltävänä olevassa käyttösuunnitelmassa.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän hallintosäännön mukainen opetuspalvelujen hallinnollinen jako suomen- ja ruotsinkielisiin opetuspalveluihin edellyttää, että kumpikin opetuspalvelujen jaosto käsittelee erikseen sekä toiminnalliset että taloudelliset tavoitteet opetuspalvelujen toiminta-alueellaan. Opetus- ja kasvatustalouden tehtävänä on arvioida opetuspalvelujen jaostojen toteuttaman toiminnan tuloksellisuutta.

Määrärahat osoitetaan jaostoille lautakunnan ja valtuuston hyväksymien perusteiden ja toiminnallisten tavoitteiden. Toimintayksiköiden esihenkilöt vastaavat yksikkönsä toiminnasta ja taloudesta. He noudattavat kaupungin taloussääntöä, tekevät hankintapäätökset ja hyväksyvät laskut.

Kaupunginhallitus on 12.1.2026 § 8 vahvistanut talousarvion toimeenpano-ohjeet, jotka jaetaan esityslistan mukana kokoukseen osallistuville.

Oheismateriaali

Talousarvion 2026 toimeenpano-ohjeet

Opetus- ja kasvatustoimiala talousarvio vuodelle 2026

Opetus- ja kasvatustoimen talouteen vaikuttaa vuonna 2026 kustannusten nousu, joka näkyy eniten henkilöstökuluissa ja myös

sisäisissä vuokrissa. Toimialan kustannuksiin vaikuttaa voimakkaimmin henkilöstömenojen kasvu, joka johtuu valtakunnallisista sopimuskorotuksista. Toimintatuotoissa ei ennakoida suuria muutoksia.

Matala syntyvyys ja koulunsa aloittavien ikäluokkien pieneneminen vaikuttaa saataviin valtionosuuksiin ja se tiukentaa siten toimialan taloutta. Toimialan on näin ollen priorisoitava ja sopeutettava toimintojaan. Toimialan taloutta ovat jo useamman vuoden ajan kuormittaneet valtakunnalliset koulutus uudistukset jotka tuovat lisätehtäviä, joiden rahoittaminen on haasteellista.

Lukuvuoden 2026–27 perusopetuksen tuntikehysresurssit sekä lukiokoulutuksen opintokehysresurssit sekä koulukäynninohjaajaresurssien jako oppilaitoksittain käsitellään erikseen opetus- ja kasvatustalouden jaoston keväen aikana. Perusopetuksen ja lukion oppimisen tuen uudistukset muuttavat tuen toimintatapoja. Tuen uudistamiseen liittyvät resurssitarpeet ratkaistaan tuntikehyspäätöksen yhteydessä.

Perusopetuksessa oppimisen ja koulunkäynnin tuntiresurssien suuntaamista suunnitellaan varhaisen puuttumisen ja lähikouluperiaatteen mukaisesti.

Talousarvion mukaiset erityisopetuksen ja koulunkäynninohjaajien resurssit jaetaan yksiköittäin harkiten, minkä lisäksi hankeavustuksia haetaan resurssien riittävyyden turvaamiseksi. Yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä tehdään mahdollisuuksien mukaan.

Opetuspalveluissa opettajien sijaisten palkkaamisessa noudatetaan opetus- ja kasvatustoimen toimintasäännön mukaisia toimivaltuuksia ja seuraavaa käytäntöä:

- virkavapauden myöntämisen yhteydessä ratkaistaan myös sijaisjärjestelyt
- koulun rehtori tekee myönnetyn virkavapauden osalta päätöksen sijaisen ottamisesta ja määrittelee samassa päätöksessä palkan perusteet sekä seuraa päätöksen vaikutusta koulun talousarvioon
- järjestelyissä noudatetaan opetusalan virkaehtosopimusta

Mahdollisista uusista, käynnistettävistä toiminnoista kalenterivuoden aikana tehdään hankesuunnitelmat. Hankkeisiin voidaan tarvita myös omaa rahoitusta, joten jokaisen hankkeen osalta on tarkkaan arvioitava jo suunnitteluvaiheessa, miten se voidaan toteuttaa käytettävissä olevilla resursseilla. Hankkeissa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymiä projektiohjeita.

Määrärahan käyttö ja sitovuus

Vuoden 2026 talousarvioon sisältyvää määrärahaa saa käyttää vain talousarviovuoden menoihin ja talousarviossa hyväksyttyyn tarkoitukseen.

Käyttötaloulosassa määräraha ja tuloarvio on toimitielimelle merkitty summa, mikä on sitova kaupunginvaltuustoon nähden.

Opetus- ja kasvatuslautakunnan, sen jaostojen ja yksiköiden esihenkilöiden tulee seurata omalta osaltaan talousarvion toteutumista ja tarvittaessa tehdä korjaavia toimenpiteitä toimintavuoden ja koulujen lukuvuoden aikana siten, että opetus- ja varhaiskasvatuspalvelujen ja yksiköiden toiminta saadaan talousarviossa hyväksyttyjä määrärahoja vastaavaksi.

Varhaiskasvatuksen palveluyksiköiden eli varhaiskasvatuksen alueiden palvelupäälliköiden tulee seurata, vastata ja raportoida käyttösuunnitelmien ja talousarvion sekä päätösten ja määräysten noudattamista yhdessä toimintayksiköiden esihenkilöiden kanssa. Varhaiskasvatuksen esihenkilöt vastaavat henkilöstösuunnittelusta, henkilöstön tehokkaasta käytöstä ja tehtävien tarkoituksenmukaisesta järjestelystä. Henkilöstösuunnittelun pohjana on varhaiskasvatuslaki ja -asetus, jossa määritellään ryhmä koko ja henkilökunnan suhde lapsimäärään.

Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu käyttötalous-, investointi- ja rahoitusosasta sekä tuloslaskelmasta. Käyttötaloulososa koostuu vastuualueista (osastot), jotka toimialat voivat tarpeittensa mukaan jakaa hierarkkisiin tulosityksiköihin. Rakenteellisen jaon lisäksi käytetään tilejä.

Investointiosassa määrärahat ja tuloarviot ovat kustannuspaikkoja.

Rahoitusosassa määrärahat ovat tulosalue- ja tulosityksikkötasolla.

Opetus- ja kasvatuslautakunnan tulostavoitteet ja määrärahat vuodelle 2026

Kaupunginvaltuusto on myöntänyt vuodelle 2026 määrärahaa opetus- ja kasvatuslautakunnan käyttötaloulosmenojen ja -tulojen osalta seuraavasti:

TA 2026

Tulot	5 010 545
Menot	-121 571 458
Toimintakate	-116 560 913

Määrärahat on jaettu vastuualuekohtaisesti, tarkempi erittely on tehty kustannuspaikoittain.

Määrärahat esitetään jaettavaksi opetuspalveluissa edelleen jaostokohtaisesti seuraavasti:

TA 2026

Opetuspalvelut
Suomenkielinen jaosto
Toimintatuotot
Toimintakulut

189 810
-53 391 856

Ruotsinkielinen jaosto
Toimintatuotot
Toimintakulut
55 900
-10 660 478

Opetuspalvelut, yhteiset
Toimintatuotot
Toimintakulut

2 400 735
-9 835 585

Määrärahat on jaettu vastuualuekohtaisesti ja edelleen jaostokohtaisesti. Tarkempi erittely on tehty kustannuspaikoittain ja tileittäin.

Taloussuunnitelma 2026–2028

Investoinnit

Opetus- ja kasvatustalouden talousarvioon on vuodelle 2026 varattu nettona -447 000 euroa.

Investointiosan kohdassa kaupunkirakennelautakunta on varhaiskasvatuksen kohteille varattu yhteensä -6 850 000 euroa. Koulukohteille määrärahavaraus on yhteensä -9 150 000 euroa.

Opetus- ja kasvatustaloutta sitovat tavoitteet, vastuualuekohtaiset perusteluosat sekä kustannuspaikkojen määrärahat on esitelty liitteessä A.

Liite A § 18	Opetus- ja kasvatustalouden tavoitteet, vastuualuekohtaiset perusteluosat sekä kustannuspaikkojen määrärahat
--------------	--

Määrärahojen seuranta

Talousarvion määrärahojen käyttöä ja tulojen kertymistä seurataan sillä tasolla, millä käyttösuunnitelmat on laadittu.

Taloushallintopalvelut raportoivat kaupunginhallitukselle ja valtuustolle talouden toteutumisesta kuukausittain. Valtuustolle annetaan osavuosikatsaus talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta kahdesti vuodessa.

Toimialojen tulee antaa lautakunnille raportti talouden toteutumisesta säännöllisesti ja esittää tarvittaessa toimenpiteet tasapainotusta varten. Lautakuntatasoisten toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen esitetään osavuosikatsauksissa.

Toimialojen tulee käsitellä johtoryhmissään kuukausittain talouden toteutumisraportit sekä niiden perusteella mahdollisesti tehtävä toiminnan uudelleenarviointi määrärahojen riittävyyden varmistamiseksi.

Opetus- ja kasvatusjohtaja

Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää

- 1 merkitä kaupunginhallituksen vuoden 2026 talousarvion täytäntöön pano-ohjeet tiedoksi ja noudatettavaksi
- 2 hyväksyä opetus- ja kasvatuslautakunnan ja sen vastuualueiden tavoitteet sekä kriittiset menestystekijät, hankkeet ja toimenpiteet vuodelle 2026 liitteen A mukaisesti sekä lähettää käyttösuunnitelman tiedoksi kaupunginhallitukselle
- 3 hyväksyä varhaiskasvatuspalvelujen ja Kokkolan seudun opiston osalta palveluysikkötaoisen käyttösuunnitelman vuodelle 2026 sekä jakaa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta määrärahat opetuspalvelujen jaostoille
- 4 että lautakunnalle annetaan kuukausittain raportit määrärahojen käytöstä vastuualuetasolla sekä toiminnallisten tavoitteiden osalta osavuosikatsauksissa neljän kuukauden välein

Päätös